בַּזַּגִּים, וּבְמַה שֶׁיּוֹצֵא יֵשׁ בּוֹ יַיִן מֻרְכָּבָה. הַגָּה: (לז) זַגִּים שֶׁנָּתְנוּ עֲלֵיהֶם תְּאֵנִים לְחַזֵּק כֹּחַ הַיַּיִן, אַף עַל פִּי שֶׁהַזַּגִּין הָרֹב, מִכָּל מָקוֹם (לח) כָּל כֹּחַ הַתְּאֵנִים בַּמַּשְׁקֶה, (לט) *וְאֵין לְבָרֵךְ (יפ) בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן (בית יוסף (ד"ה וכתב רבינו יהושפ) בשם התשב"ץ (סי"ס סי' פז)): ז * כהַשּׁוֹתֶה מַיִם (מ) לְצָמְאוֹ מְבָרֵךְ שֶׁהַכֹּל וּלְאַחֲרָיו (יג) [יד] בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת. לְאֲכָל אִם (מא) * חֲנַקְתָּהּ אִמְצָא (מב) וְשָׁתָה מַיִם לְהַעֲבִיר הָאִמְצָא, אֵינוֹ מְבָרֵךְ לֹא לְפָנָיו וְלֹא (יג) לְאַחֲרָיו: ח מִכָּל הָאֲכָלִין וְהַמַּשְׁקִין שֶׁאָדָם אוֹכֵל

כ בְּרָכוֹת מ"ד (ע"א) וּכְתָנָא קַמָּא. ל שָׁם בַּגְּמָרָא (מה.) וּבְתוֹסְפוֹת (ד"ה דתנקתיה). מ שָׁם בְּתוֹסְפוֹת (ד"ה כיון דאיהי) מַהֲהִיא דְּשָׁמַן זַיִת בַּאֲגִיגְרוֹן ל"ו (ע"א) וְכֵן כְּתַבוּ שְׁאָר הַפּוֹסְקִים.

בֵּאוּר הַיּוֹמֵב

ז (יפ) **בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן.** אֲפִלּוּ בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ. ט"ז (ס"ק יא). וּמִכֵּן אַבְרָהָם (ס"ק יז) כָּתַב שֶׁהַכֹּל, עַיֵּן שָׁם: ז (יג) **בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת.** עַיֵּן בִּשְׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט ס"ג) שֶׁכָּתַב מִשָּׁם הָרֵב מַהֲרַ"י אַבּוּלַעְפְיָ"א שֶׁאֵין לְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה עַל שְׁתִיַּת הַקָּאנ"י, שֶׁמְּחַמֶּמֶת חֻפָּה רְגִילִים לִשְׁתּוֹתָהּ לְאַט לְאַט וְשׁוֹהִין מִתְּחִלַּת הַשְּׁתִיָּה עַד סוֹפָהּ שְׁפֵי מַרְבִּיתִי, וְכֵן הַסְּכִים מַהֲרַ"י רוֹזַאנִי"ס בְּסֵפֶר מִשְׁנָה לַמֶּלֶךְ בְּפֶרֶק ג' מֵהִלְכוֹת בְּרָכוֹת (ה"י"ב) וּמַהֲרַ"ם בֶּן חָבִיב ז"ל בְּחִדּוּשָׁיו (תוספות יהוכ"פ) בְּפֶרֶק יוֹם הַכִּפּוּרִים דַּף (י"ב ע"ב) [פ] צְפוּד ב' וּמַהֲרַ"א הַלֵּוִי בְּתִשְׁוּבַת גִּנַּת וֶרְדִּים חֵלֶק חַיִּים כְּלָל א' סִימָן ט"ז וּפְרִי חֶדֶשׁ בְּסֵפֶר מַיִם חַיִּים סִימָן א'. אֲבָל מַהֲרַ"י אִשְׁקְאפֶה (בשו"ת כנה"ג שם) וּבַעַל נְפֶשׁ הַגְּדוֹלָה וּמַהֲרַ"א יְצְחָקִי ז"ל בְּתִשְׁוּבָתוֹ זֶרַע אַבְרָהָם חֵלֶק אַרְח חַיִּים סִימָן ב' וְסִימָן ה' וּמַהֲרַ"ם גַּלַּאנְטֵי הִסְכִּימוּ לְבָרֵךְ, עַיֵּן בַּהֲלָכוֹת קְטָנוֹת חֵלֶק א' סִימָן ט' וּבְסֵפֶר בְּנֵי חַיָּא (הגב"י). וְאַתָּה בְּזִמְנֵנוּ רַבָּם בְּכֻלָּם אֵין מְבָרְכִים לְבַסּוֹף, וְרָאִיתִי אֲנָשִׁי מַעֲשֶׂה שֶׁמְּנִיחִין אוֹתוֹ שִׁיְצְטַנֵּן וְאַחַר כָּךְ שׁוֹתִין אוֹתָהּ וּמְבָרְכִין. יַד אַהֲרֹן (הגה"ט): (יג) **לְאַחֲרָיו.** דְּלִית לֵיהּ הָנָאָה מִינֵּיהּ, אֲבָל הַשּׁוֹתֶה שְׁאָר מַשְׁקִים לְהַעֲבִיר הָאִמְצָא מְבָרֵךְ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב סָעִיף ח'.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

כֵּן אֵין לְבָרֵךְ, כִּי עִקַּר הַגִּדּוּל תְּלוּי בַּלַּחְלוּחִית שֶׁבַּצְּמוּקִים, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשׁוּ"ת חֶכֶם צְבִי סִימָן ק"מ לְעִנְיַן לִישָׁה בְּיַיִן צְמוּקִים אִם חָשׁוּב מִי פֵּרוֹת, שֶׁכָּתַב דִּבְצְמוּקִים שֶׁהוּא עַל יְדֵי מַעֲשֶׂה בְּנֵי אָדָם אֵין בּוֹ כֹּחַ לְשָׁנוֹת עַצְמָם הַמִּים כו', עַיֵּן שָׁם: ז (יב) **בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת.** עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב. וְעַיֵּן בְּרֵכִי יוֹסֵף (סק"י) שֶׁכָּתַב שֶׁהַנָּאוֹן מוֹפֵת הַדּוֹר בַּעַל בְּתֵּי כְּהֻנָּה כָּתַב בְּגִלָּיוֹן הַיַּד אַהֲרֹן שֶׁכָּתַב שֶׁרָאָה שֶׁמְּנִיחִין עַד שֶׁתִּצְטַנֵּן כו', וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: אֵין דֶּרֶךְ שְׁתִיָּתוֹ בְּכָךְ וְלֹא עֲבָדִי לֵיהּ לְכִי הַאי גַּוְנָא וְאֵין זֶה דֶּרֶךְ הֲנָאָתוֹ וְתִקּוּנוֹ, וַאֲנָשִׁים הַלָּלוּ בְּטֵלָה דַּעְתָּם אֲצֶל כָּל אָדָם, וּכְהָהִיא דְּכוּתָח דְּאָמְרִינַן אִי שָׁרֵף כו'. וְעַיֵּן בְּמִנְחוֹת דַּף ע' (ע"א) וּבְתוֹסְפוֹת בְּכוֹרוֹת דַּף כ"ג ע"ב (ד"ה ואידך), וּבְרַמְבַּ"ם פֶּרֶק י"ד מֵהִלְכוֹת אֲסוּרוֹת (ה"י) וּפֶרֶק ח' מֵהִלְכוֹת בְּכוֹרוֹת דַּף ט"ז בְּדִבְרֵי הָרֵב הַמֵּגִיד דְּבָעִינַן דֶּרֶךְ אֲכִילָה כְּתִקּוּנוֹ, וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַב מוֹרֵי הַפְּרִי חֶדֶשׁ בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן ק"ג (ס"א). וְאוֹתָם שֶׁכָּתַב הָרֹא"ש פֶּרֶק כָּל שֶׁעָה (ס' א), אֵינוֹ אֶלָּא אִיפּוּךְ דְּרַבָּנָן לְחוּמְרָא, וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַב בְּמִשְׁנָה לַמֶּלֶךְ בְּפֶרֶק ח' מֵהִלְכוֹת מַאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת (ס"ק יח) וּמוֹרֵי פְּרִי חֶדֶשׁ בִּתְשׁוּבָה סִימָן י', וּמִכָּל הַנַּ"ל צִיָּנְתִּי תְּחִלָּה מִשְּׁאָר דְּאִנְשֵׁי מַעֲשֶׂה שֶׁהָלְלוּ לֹא עָשׂוּ כְּלוּם, דְּצֵל כָּל פָּנִים לְעִנְיַן בְּרָכָה כִּי הַאי גַּוְנָא בְּטֵלָה דַּעְתָּם, וְזֶה בְּרוּר. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וּלְפִי עִנְיוּת דַּעְתִּי צָרִיךְ עִיּוּן, דְּמָה בְּטֵלָה דַּעְתָּם שֶׁיְּהֵא לְעִנְיַן בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, דְּבוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת אֲפִלּוּ שׁוֹתֶה מַיִם לְצָמְאוֹ מְבָרֵךְ לְאַחֲרָיו בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת, וְאִם לוֹמַר כֵּיוָן שֶׁרָוֶי, וּכְבָר הֶאֱרִיכוּ בָּזֶה בְּסִפְרִים שֶׁהֵבִיא בְּבֵאוּר הַיטֵב וּשְׁאָר סְפָרִים. וְנִרְאֶה דְּאִם נִסְתַּפֵּק אִם הִסְסִיק כְּדֵי שִׁעוּר רְבִיעִית אִם לֹא, אַף שֶׁפֶּסֶק בְּרָכוֹת לְהָקֵל, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן לְעִנְיַן שֶׁרָוֶי, וּכְבָר הֶאֱרִיכוּ בָּזֶה בְּסִפְרִים שֶׁהֵבִיא בְּבֵאוּר הַיטֵב וּשְׁאָר סְפָרִים.

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

יַיִן שֶׁנִּתְעָרַב בְּמַיִם: (לז) זַגִּים וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאַחַר שֶׁהוֹצִיאוּ הַיַּיִן מִן הָעֲנָבִים וְנִשְׁאֲרוּ הַזַּגִּים נָתַן עֲלֵיהֶם תְּאֵנִים אוֹ שְׁאָר פֵּרוֹת לְחַזֵּק כֹּחַ הַיַּיִן הַנִּשְׁאָר בָּהֶם וּלְהוֹסִיף בְּאַדְמִימוּתוֹ [מַשְׁבֵּ"ץ]: (לח) כָּל כֹּחַ הַתְּאֵנִים וְכוּ'. דְּהַתְּאֵנִים הָיָה בָּהֶם כָּל כֹּחָם שֶׁלֹּא נִתְמַצּוּ מִקֹּדֶם, (לט) וְהַזַּגִּים אַף עַל פִּי שֶׁהֵם הָרֹב הֲרֵי יָצָא מֵהֶם כְּבָר עִקַּר הַלַּחְלוּחִית. וּמִסְתַּבְּרָא דַּאֲפִלּוּ רָמֵי תְּלָתָא וְאָתֵי אַרְבָּעָה וְיוֹתֵר גַּם כֵּן לֹא מְהַנֵּי, דְּלְעוֹלָם אָמְרִינַן דְּעִקַּר הַמַּשְׁקִין הוּא מֵהַתְּאֵנִים: (לט) **וְאֵין לְבָרֵךְ בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן.** אֶלָּא (לה) שֶׁהַכֹּל, דְּהָוֵי (לג) כְּשֵׂכָר תְּאֵנִים דִּבְרָכָתוֹ שֶׁהַכֹּל. וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יז) דִּלְעִנְיַן בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה יֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק בָּזֶה, דְּהַתַּשְׁבֵּ"ץ לֹא בְּרִירָא לֵיהּ סְבָרָא זוֹ כָּל כָּךְ, וּמִסְפֵּיקָא פָּסַק דִּמְבָרֵךְ שֶׁהַכֹּל דְּיוֹצֵא בָּזֶה עַל כָּל דָּבָר, וְעַל כֵּן לְעִנְיַן בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה יִרְאֶה לִשְׁתּוֹת רְבִיעִית יַיִן גְּמוּר וִיבָרֵךְ עַל הַגָּפֶן לִפְטֹר גַּם מַשְׁקֶה זוֹ: ז (מ) **לְצָמְאוֹ.** נִרְאֶה (לד) דְּלְאוֹ דַּוְקָא לְצָמְאוֹ מַמָּשׁ, אֶלָּא בִּסְתָמָא כָּל שֶׁהַחִיךְ נֶהֱנֶה מֵהַמַּיִם מִסְתָּמָא הוּא צָמֵא קְצָת וְצָרִיךְ לִבְרָכָה, דְּאִם אֵינוֹ צָמֵא כְּלָל לֹא הָיָה הַחִיךְ נֶהֱנֶה מִמֶּנּוּ: (מא) **חֲנַקְתָּהּ אִמְצָא.** שֶׁעָמַד לוֹ דְּבַר אֲכִילָה בְּגָרוֹנוֹ: (מב) **וְשָׁתָה מַיִם.** דַּוְקָא מַיִם שֶׁאֵין הַחִיךְ נֶהֱנֶה מֵהֶם כִּי אִם כְּשֶׁשּׁוֹתֶה לְצָמְאוֹ, (לה) אֲבָל כְּשֶׁשּׁוֹתֶה שְׁאָר מַשְׁקִים אוֹ אוֹכֶל חֲתִיכַת פַּת שֶׁהַחִיךְ נֶהֱנֶה מֵהֶם, אַף שֶׁאֵין שׁוֹתֵהוּ וְאוֹכְלוֹ עַכְשָׁו כִּי אִם לְהַעֲבִיר הָאִמְצָא, חַיָּב לְבָרֵךְ עָלָיו בְּתִחִלָּה וְסוֹף, כְּדִלְקַמַּיהּ בְּסָעִיף ח'. כְּשֶׁשּׁוֹתֶה מַיִם בְּבֹקֶר לִרְפוּאָה לֹא יְבָרֵךְ, (לו) וְאִם גַּם לִצְמָאוֹ יְבָרֵךְ [סִידּוּר ר"י יַעְבֵּ"ץ]:

וּבְחִדּוּשֵׁי רַשְׁבָּ"א מְבָרֵךְ (ע"ב ד"ה יין) וּשְׁאָרֵי רְאשׁוֹנִים] **דְּאִם שׁוֹתֶה מַיִם לִשְׁרוֹת הָאֲכִילָה שֶׁבְּמֵעָיו, מִקְרֵי זֶה שׁוֹתֶה לְצָמְאוֹ, וְאַף דַּאֲנַן פְּסִקִינַן בְּסִימָן קע"ד** (ס"ו) **דְּבִתּוֹךְ הַסְּעוּדָה אֵין לְבָרֵךְ עַל מַיִם שֶׁשּׁוֹתֶה, נְקֹט מִינַּהּ מִזֶּה לְהֵיכָא דְּשׁוֹתֶה אַחַר בִּרְכַּת הַמָּזוֹן לְמִקּוֹמוֹ (דְּסָעֻמִּים אַרַע שֶׁהַמַּאֲכָל עוֹמֵד בָּאֶמְצַע וְנִרְאֶה**

* **חֲנַקְתָּהּ אִמְצָא וְכוּ'.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק מא). **וְנִרְאֶה דְּהוּא הַדִּין אִם שׁוֹתֶה מַיִם כְּדֵי לְהוֹרִיד הַמָּזוֹן לְמְקוֹמוֹ (דְּסָעֻמִּים אַרַע שֶׁהַמַּאֲכָל עוֹמֵד בָּאֶמְצַע וְנִרְאֶה**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(לה) תַּשְׁבֵּ"ץ שָׁם: (לג) לִבּוּשׁ וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יז) וּשְׁאָר הַרְבֵּה אַחֲרוֹנִים, וְכֵן מִפְרָשׁ בְּתַשְׁבֵּ"ץ, וּדְלֹא כְּט"ז (ס"ק יא): (לד) שָׁם בְּתַשְׁבֵּ"ץ. וְנִכְוֶה נִסְתַּפֵּק סְפֵיקָא דְּמָגֵן אַבְרָהָם בְּתִחִלַּת דְּבָרָיו דְּשָׁמָא יֵשׁ לוֹ דִּין שְׁרֵיַת תְּאֵנִים, דְּלְהָרֹא"ש (סי' רכ ס"א) מְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה עַל הָעֵץ וְעַל פְּרִי הָעֵץ, דְּבָאֱמֶת לֹא דְּמֵי כְּלָל לְשָׁם, דְּכָאן עֲשָׂיָתוֹ רַק לְשֵׁם מַשְׁקֶה כְּשֵׁכָר תְּמָרִים דְּגַם הָרֹא"ש בְּעַל קָרְחָךְ מוֹדֶה בָּזֶה דִּכְרָכָתוֹ שֶׁהַכֹּל, כְּדְאִיתָא בְּגְּמָרָא [בָּבָא בַּתְרָא צ"ו עַמּוּד ב'], וְכֵן מִצְדַּד גַּם הַמָּגֵן אַבְרָהָם גּוּפָא בְּסוֹף דְּבָרָיו. וּלְפִי הַנִּרְאֶה לֹא הָיָה לְפָנָיו (לו) יְבָרֵךְ: וְעַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק מא). **וְנִרְאֶה דְּהוּא הַדִּין אִם שׁוֹתֶה מַיִם כְּדֵי לְהוֹרִיד הַמָּזוֹן לְמְקוֹמוֹ (דְּסָעֻמִּים אַרַע שֶׁהַמַּאֲכָל עוֹמֵד בָּאֶמְצַע וְנִרְאֶה**

(לו) לִבּוּשׁ וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יז) וּשְׁאָר הַרְבֵּה אַחֲרוֹנִים, וְכֵן כָּתַב דְּאִית לֵיהּ הָנָאָה מִנֵּיהּ בְּצֵי בְּרוּכֵי, וּמְחַלְּקִים הָרִאשׁוֹנִים דְּהָכָא שְׁאנֵי דִּכְמִים אִם אֵינוֹ צָמֵא אֵין לוֹ הָנָאָה כְּלָל מֵהֶם, וְאִם כֵּן כָּל שֶׁהוּא מַרְגִּישׁ הָנָאָה מַהֲשְׁתִיָּה צָרִיךְ בְּרָכָה דְּמִסְתָּמָא צָמֵא הוּא קְצָת: (לה) כָּל הַפּוֹסְקִים: (לו) וְכֵן מִשְׁמַע בִּירוּשָׁלְמִי סוֹף פֶּרֶק כֵּיצַד מְבָרְכִין (ה"ח) דְּהַשּׁוֹתֶה מֵי דְּקָרִים [הוּא מֵי מְעָיְנוֹת שֶׁמִּשְׁלְשְׁלִין] אִם שׁוֹתֶה אוֹתָם גַּם לְצָמְאוֹ מְבָרֵךְ עֲלֵיהֶן, עַיֵּן שָׁם בְּפָנֵי מֹשֶׁה:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

ג הִרְאָ"ש (ברכות פ"ו סי' ב) וְהַגְּהָה מֵימוֹנִי (ברכות פ"ב ה"ח) וּבֵית יוֹסֵף אֲפִלּוּ לְדַעַת הָרַמְבַּ"ם (ברכות פ"א ה"ט). ס טוּר. ע טוּר בְּקִצּוּר חֲבֵרָיו וּבְשֵׁל דַּעְתּוֹ מִפְּנֵי דַּעְתָּם. פ שֶׁהָאָרֶץ שֶׁלּוֹ הוּא הָעִקָּר וְהָעֵצִים הֵם הַפְּרָחִים. כָּל בּוֹ (סי' כה, *) (וְנִרְאֶה לְעִנְיוּת דַּעְתִּי הַטַּעַם מִשּׁוּם דְּהֵנֵי פֵּרוֹת הָאִסָּר וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב לְעֵיל רֵישׁ סִימָן ר"ג וְעַיֵּן שָׁם).

וְשׁוֹתֶה לְרַפּוֹאָה, (מג) אִם טַעֲמָם טוֹב וְהַחַךְ נֶהֱנֶה מֵהֶם (מד) מְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם תְּחִלָּה וְסוֹף. הַגָּהּ: אִם אֲנָסוּהוּ לֶאֱכֹל אוֹ לִשְׁתּוֹת, (מה) אַף עַל גַּב דְּהַחַךְ נֶהֱנֶה מִמֶּנּוּ אֵינוֹ מְבָרֵךְ עָלָיו, הוֹאִיל (יז) וְנֶאֱנַס עַל כָּךְ (בית יוסף (ד"ה ומ"ש כמה כ"י) בשם אהל מועד (ספר הפרכות דרך ז נפיג ז) ו(הרא"ש) [הרא"ה]) (ר"פ ג' שבועות): **ט** נ**אָכַל מֵאֲכָל אוֹ מַשְׁקֶה שֶׁל אִסּוּר** (מו) מִפְּנֵי הַסַּכָּנָה, (מז) מְבָרֵךְ עָלָיו (מח) תְּחִלָּה וְסוֹף: **י** (מט) ס**דָּבָשׁ דְּבוֹרִים** (נ) הֲרֵי הוּא כִּשְׁאָר דְּבָשׁ, וְאֵינוֹ מְבָרֵךְ עָלָיו אֶלָּא שֶׁהַכֹּל: **יא** חַבּוּשִׁים אוֹ גִּינְדָא"ש אוֹ וְרָדִים וּשְׁאָר מִינֵי פֵּרוֹת וַעֲשָׂבִים שֶׁמְּרַקְּחִים בִּדְבָשׁ, ע**הַפֵּרוֹת וְהָעֲשָׂבִים** (נא) הֵם עִקָּר וְהַדְּבָשׁ טָפֵל אֲפִלּוּ הֵם (נב) כְּתוּשִׁים (טו) בְּיוֹתֵר, הִלְכָּךְ מְבָרֵךְ עַל חַבּוּשִׁים וְגִינְדָא"ש בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ, וְעַל עֲשָׂבִים בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה, * וְעַל שֶׁל (טז) [טז] (נג) פ**וְרָדִים** *) בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה. הַגָּהּ: וְכָל מְרַקַּחַת שֶׁאֵין שְׁגּוּדִים עַל הָאִילָן, כֵּיוָן דְּזֶרַע שְׁלָהֶם הוּא עִקַּר הַפְּרִי וְהָעֲלִים הֵם הַפְּרָחִים. בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש דמברך על הוורדים). וְכֵן הִלְונְדְרֵ"א מְבָרֵךְ בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה, דְּעִקַּר הַפְּרִי הֵם

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

דְּאִסְּקֵשָׁה לְתַקּוּנֵי עַל יְדֵי שִׁישְׁתֶּה רְבִיעִית אוֹ יֹאכַל דָּבָר שֶׁבְּרָכָה אַחֲרוֹנָה שָׁלוֹ בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת וְיֵצֵא גַּם בִּשְׁתִיַּת הַקַּאנ"י מִידֵי בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה. וְעַיֵּן בְּשוּ"ת שְׁמֶשׁ צְדָקָה סִימָן ב' שְׁפֵי תְּשׁוּבוֹת בְּדָבָר מְבֹאָר הַמְחַבֵּר וּבְנוֹ, וְדַעְתָּם מִסְתַּפֶּקֶת לְבָרְךָ, עַיֵּן שָׁם בְּאוֹרֶךְ: **יא** (טז) **וְרָדִים.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּסוֹף סֵפֶר דֶּת וְדִין בְּתְשׁוּבָה סִימָן (ב') [א'] דְּכָפָה גְּדוֹלִים מְבָרְכִין עַל צוּקֵ"ר רוּזְדֵאי שֶׁהַכֹּל, וְכֵן כָּתַב בִּבְרֵכִי יוֹסֵף (סי"ח) בְּשֵׁם מַהֲרֵ"י מוֹלְכוֹ (סי' שיב) דְּאִם הַוָּרְדִים הֵם מִן הַשִּׁיחִים וְהַקּוֹצִים אֵין לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם כְּלָל, וְכֵן מִנְהַג הָעוֹלָם לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם, וְכֵן מִנְהַג הַמְקוֹמוֹת שֶׁמְּבָרְכִין עַל הַוָּרְדִים הֵם הַפְּרָחִים וְלֹא הָעֲלִים, וְכֵן מִנְהַג הַמְקוֹמוֹת שֶׁמְּבָרְכִין עַל הַוָּרְדִים הֵם הָעֲלִים וְלֹא הַפְּרָח